

2014. dec. 25 – 2015. jan. 1. - **Az egy évvel ezelőtti Újévi gondolatok a nemzeti kormány négyéves munkásságának közeli betakarításával telt meg.**

Nagy meglepődés volt beszámolni az eredményekről, és nagy reménnyel feltételeztük, hogy a közelgő tavaszi országgyűlési választáson a magyar választók értékelni fogják az elért eredményeket a kormányzó pártszövetség újráválasztásával. Reményeinkben nem csalódtunk, megismétlődött az 1910-es választási eredmény. Az újra megválasztott – ezúttal kisebb létszámú – kormányzó pártok képviselői Orbán Viktort bízták meg kormányalakítással. Az ország belső politikai szerkezete 2014-ben alkalmas volt az ország előmenetelének végrehajtására.

A hazai baloldal érdeméhez méltó helyre került, a demokratikus rendszer szabályai szerint alkalmatlanként a hatalom gyakorlása helyett ellenzéki oldalra, ahol további négy évet kap átalakulásra és alkalmassá válni a választók bizalmára. Ez a választói többségi akaratnak, más szóval a demokráciának a gyakorlati értelme. És akkor még az elméleti demokrácia és a magyarországi türelem jól bánt a baloldallal, mert valódi érdeme szerint megérett arra, hogy politikai szereplés helyett az okozott károk mértékében lakoljanak legalább főbűnös vezetőik. Mert aki a nemzet és haza javát szolgálja az felmagasztaltatik, aki ártalmára van, az megaláztatik.

A jelen állapot azonban nem ilyen egyszerű. Ennek oka a politikai pártokra alapozott államhatalmi legitimitás rendszere. Hogy ne legyen ennyire elméleti, arról van szó, hogy a nyugati világ mai rendjében politikailag meghatározó (tehát kormányzati) helyre csak politikai pártokon keresztül lehet eljutni. Ez idáig rendben is van, kell valamilyen szűrőnek lenni, tessék valamelyik pártban bizonyítani az alkalmasságot. Van azonban a pártokra alapított politikai rendnek a természetestől eltérő sajátossága. A természetes az lenne, ha a pártok egymással versenyeznének azon, hogy melyik tudja szolgálni az ország és népe javát a legjobban. A demokratikus az lenne, ha a választók azt mérlegelnék, hogy melyik párt programja lesz alkalmasabb az ország javára, és annak adnák a többségi szavazatot. Az emberi történelemnek sajátossága, hogy nem talál rá az ideális állapot útjára. Erről szól Madách életműve.

Az ipari forradalom mozgásba hozta az emberi társadalmat, új társadalmi osztályok jöttek létre, új ideológiákat termelt a változott világ. A nemzetek nyelvi és kulturális sajátosságaik értékére ébredtek, aminek fejlesztésére is, és védelmére is az állami keretet tették alkalmassá. Nemes nemzeti versengésben alkotta meg Európa azt a magas kultúrát, ami a világ fejlődésének vezérlője lett.

Mindennek van ellenoldala. A kultúrák nemes versenyének ellenoldala lett a haszonelvű materializmus. Az államokra és nemzeti kultúrákra osztódó emberi társadalom rendje nem volt igazán alkalmas az ipari fellendülésben meghatározó szerepet kapott tőkés társaságok terjeszkedése részére. Megalkották a nemzetköziség (korábbi vallási, kulturális, művészeti rendjével szemben) politikai elméletét, ideológiai krédóját. Megfelelő anyagi ellátással politikai pártokat hoztak létre minden iparilag fejlődő országban, megcélózva a kormányhatalom átvételére. Párhuzamosan működött a liberalizmus a polgári demokrácia rendszerének terjesztésére, ami elfogadható körülményeket biztosított a gazdasági haladás számára. Volt gondja a nemzetközi tőkéseknek arra is, hogy a megnövekedett ipari munkásság kiszolgáltatott állapotát saját politikai javára fordítsa. Radikális munkáspártok alakultak a nemzetköziség jelszavával minden országban, de azokat a szervezők a nemzeti vállalkozások ellen uszították a nemzetközi vállalkozások érdekében. A politikai materializmus legnagyobb vállalkozása a

Szovjetunió létrehozása volt a New York-i székhelyű pénzhatalom központja által.

*

A XX. századot méltán nevezik Amerika évszázadának. A század elején a nemzetközi színtérre lép, a végén a Világot átrendező ambícióval katonai superhatalom, támaszpontjaival mindenütt ott van, szinte passzióból háborúskodik. Napjainkban az európai békét fenyegeti, noha a NATO révén védelmi ernyőt terít Európa fölé. Más megfogalmazásban haderejével biztosítja Európa fölötti gazdasági és politikai uralmát.

Dr. Pokol Béla jogtudós, alkotmányjogász Globális uralmi rend és állami szuverenitás című tanulmánya rámutat az Egyesült Államok ilyen szerepének eredetére és az európai államok szuverenitását feldaráló uniós politikát irányító tevékenységére. A tanulmány a Magyar Tudományos Akadémia kiadványaként is figyelemre méltó. Ebből idézünk néhány szakaszt:

„Az 1949. évi német alkotmány a megszálló amerikai csapatok jogászainak szoros ellenőrzése mellett jött létre, és ahogy Németország felosztása és tartós megszállása – illetve az amerikai ellenőrzés mellett elindított európai integráció révén egy nagyobb európai egységbe befogása – is célozta, a német alaptörvény egyes előírásai is súlyt helyeztek arra, hogy ne idéződjön fel a nemzeti szocialisták 1932-es, milliók általi megválasztásának veszélye, és ezzel a kialakult nemzetközi hatalmi egyensúly felborulása. A nemzetközi hatalmi viszonyoknak való közvetlen alávetést célozta így az is, hogy bekerült az 1949-es német alaptörvénybe a német jog nemzetközi jognak való közvetlen alávetettsége: »A nemzetközi jog általános szabályai a szövetségi jog részét képezik. Megelőzik a törvényeket és a szövetségi terület lakosai számára közvetlenül állapítanak meg jogokat és kötelezettségeket« (29. cikk). Majd a nemzetközi jog közvetlen német jog felettségét a 100. cikk (2) bekezdése úgy pontosítja, hogy ha egy bírósági eljárásban kétség merül fel abban a tekintetben, hogy egy nemzetközi jogi szabály a szövetségi jog részét képezi-e, akkor vita esetén ebben az alkotmánybíróság dönt. Az elmúlt hatvan évben ugyan a német alkotmánybírák ezt a hatáskörüket csak visszafogott mértékben gyakorolták, de mindenesetre ez a példa megerősítette a legtöbb, később létrejött európai alkotmánybíróság számára az amerikaitól eltérő új funkciót is: nem egyszerűen alkotmánybíróság a törvények hazai alkotmányhoz mérésével, hanem egyben nemzetközi jogi bíróság is a hazai törvényeknek a nemzetközi joghoz mérésével. Ezzel a megkettőzéssel és összefonással az európai országok hazai alkotmányai és a nemzetközi jog elvileg egy közös normaanyagban egyesüléshez közeledhetnek, noha mindig az adott alkotmánybírósági többségek döntenek el, hogy mennyire ambicionálják az alkotmánybíráskodás mellett a „nemzetközi bírósági” szerepet, vagy milyen fokban hagyják az utóbbit a nemzetközi fórumokra, és csak a hazai alkotmányhoz mérik a törvényeket ellenőrzés közben.” (...)

„A globális uralmi rend erői korlátozzák az állami szuverenitással és a lehetőségét alkalmanként gazdasági szankciók és retorziók bevetésével, a virtuális térre épülő társadalmi szerveződés folyamatai pedig kiveszik a szuverén államok kezéből a befolyásolás valamikori eszköztárának egy jelentős részét. ... Ebből a kiindulópontból kell szemügyre venni azokat a fejleményeket, melyek az utóbbi években az államok nemzetközi jogi szuverenitását is aláásni igyekeznek. A következőkben négy olyan tendenciát elemzek, melyek a nemzetközi politika és nemzetközi jog terén indultak be az utóbbi évtizedekben, és melyek egymást felerősítve végül az állami szuverenitás teljes kiürülését eredményezhetik Európában. Sorrendben az első fejlemény az emberjogi garanciák őrzésére létrehozott strasbourgi emberjogi bíróság metamorfózisa volt az 1980-as évek végétől kezdődően, melynek során az emberjogi egyezményben védeni rendelt egyes jogoknak ez a szerv olyan értelmezést kezdett adni, hogy fokról fokra teljes jogterületeket tudott ellenőrzés alá vonni, és mivel az egyes védett jogok mint

garanciák a teljes jogrendszer kulcspontjait védik, ez a kiterjesztés a szuverén államok törvényhozási szabadságát lényegében felszámolja – messze túllépve azon, amire a nemzetközi szerződésben megállapodó államok eredetileg létrehozták az Egyezményt és az emberjogi bíróságot. Egy másik fejlemény többek között ezt a változást vette alapul az 1990-es évek közepétől, és konstatálva az emberi jogok széles értelmezése révén ezeknek egyre inkább mint államok feletti alkotmányi szabályrendszerként való működését – melyeket ez anélkül is köti, hogy abban maguk megegyeztek volna – a nemzetközi jog alkotmányjogiasodását, globális alkotmányjoggá változását hirdette meg. Ez ugyan csak elméleti fejleménynek tűnik, de mivel óriási gazdasági és politikai erők törekvésének ad hangot, hihetetlen nagy globális terjesztéssel – alapítványok, ösztöndíjak, nemzetközi konferenciasorozatok stb. – van jelen a tudományos életben és a jogpolitikai szférában. Egy harmadik fejleményt a globális alkotmánytanácsadó szervek megjelenése és egyre szélesebb hatókörük mutat, melyek eredetileg csak szűkebb emberjogi szempontokból és kisebbségvédelmi ügyekben léptek fel, de az előbbi fejlemények révén és azt kiegészítve egyre inkább a szuverén államok alkotmányozó hatalmának egészét ellenőrzés alá vonják.”

„Ennek Európában leginkább ismert formalizált szervezete a Velence Bizottság, de kevésbé formalizáltan hasonló szervek az amerikai kontinensen is vannak. Végül negyedik fejlemény már az egyes szuverén államokon belül viszi tovább az előbbiekből összegződő hatásokat, és az egyes alkotmánybíróságoknak abban a jogkörében (vagy legalábbis annak vindikálásában) csapódik le, hogy a strasbourgi EJEB döntései és a globális alkotmánytanácsadó szervek előírásai, illetve az alkotmányjogiasított „általános” nemzetközi jog alapján magát az alkotmányt, az alkotmánymódosítást és az alkotmányozó hatalmat is ellenőrzés alá vonják. Ezzel bezárulna a kör, és ezzel a szuverén állam legfőbb jellemzője, az alkotmányozó hatalom feletti rendelkezés az országon belül is megszűnne.” (Érdemes elolvasni az egész tanulmányt.)

*

A mai helyzet. Gazdasági értelemben a Föld négy hatalmi bázisa osztozik a termelés és fogyasztás túlnyomó részén: Amerika, Európa, Kína és Oroszország. Fegyveres hatalomként: Amerika és Oroszország. Minden hatalom alaptermészete szerint egyeduradalomra tör. A XX. században Amerika és Oroszország lerombolta Európa elsőségét, miközben Kína mostanában fölemelkedett a meghatározó tényezői szintre. A Szovjetunió lebontásával Amerika kettős eredményt akart elérni: egyrészt az egész európai, másrészt az orosz hatalmi térség feletti ellenőrzést megszerezni. Előbbi – mint láttuk – az amerikai megszállással sikeres lett, Oroszország azonban felmérte természeti kincsekben, geopolitikában rejlő lehetőségeit, elhatározta függetlenedését az 1917 óta fennállott amerikai kötődéstől, amit természetesen New York nem tűr el. A (taktikai okokból valójában csak mutatványos) hidegháború most valóságosan is megjelent a politikai síkon. Ha sikerül az orosz birodalom független fejlődése, működésbe lép Európa–Ázsia kontinens-széles (egybetartozó) realitása, aminek során Európa atlantista függősége elvetni való nyűggé válik. Amennyiben sikerül Oroszországot visszaterelni a gazdasági és politikai függés állapotába, évszázadokra meghatározza az elsőség kérdését Kínával és egyéb feltörekvőkkel szemben az atlanti-eurázsiai tömb részére, amiben együtt van a két kiemelkedő fegyveres nagyhatalom. Ilyen nagy a tét, és ne legyen kétség a fegyveres megoldás alkalmazása kérdésében.

*

Ebben a felvázolt képben kell gondolni az aggodalomra okot adó amerikai–magyar viszonyra. A kiinduló pont: a magyar szuverenitás veszélyben van. Az is része a kiinduló pontnak, hogy Magyarország az Európai Unióval van szuverenitását átruházó viszonyban, az Egyesül

Államokkal nincs. Más szóval az Európai Unió tagjaként fennáll a magyar nemzeti szuverenitás egy részének átengedése a közösbe, amerikai vonatkozásban ilyenre nincs jogalap. Az országok közötti normális viszony szerint két ország kapcsolatában nem lehet olyan viszony, amiben valamelyik fél olyan beavatkozást enged meg magának, amit a másik fél nem tehetne meg.

Az Egyesült Államok durván beavatkozik Magyarország belügyeibe, megszálló hatalomként viselkedik.

Újabb hír szerint az Egyesült Államok több százmillió dolláros forrást különített el arra, hogy mintegy kéttucatnyi közép- és kelet-európai országgal szemben akcióterveket készítsen és hajtson végre kifejezetten azért, hogy nyomás alá helyezték e két tucat ország kormányát. – Nincsen rendjén, hogy „nyilvános előadásokból kell tudomást szereznie kormányoknak arról, hogy akcióterveket hajtanak végre nemzetközi pénzből oly módon, hogy nyomás alá próbálják helyezni ezeket a kormányokat a saját országuk területén szervezett civil társadalmi akciókkal” – részletezte Orbán Viktor. Leszögezte, hogy az együttműködésnek megvannak a lehetőségei. „Ha valaki együtt akar működni Magyarország vagy Közép-Európa bármely kormányával bármely jó cél érdekében, akkor mi arra nyitottak vagyunk, nem kell bennünket nyomás alá helyezni, nem kell pénzt elkölteni a hátunk mögött, nem kell ellenünk szervezni semmit, hiszen mi a józan ész talaján állunk, és minden jó cél érdekében mindenkivel szívesen működünk együtt” – magyarázta a kormányfő. A magyar kormány szeretne minél hamarabb kiutat találni ebből a helyzetből. „Jobb, hogyha az emberek tudják, mi a helyzet, az a jó, ha tiszta vizet öntünk a pohárba” – fogalmazott, hozzátéve, hogy Magyarországon is inkább a sunyiság, a ravaszkodás, a diplomáciai ügyeskedés irritálja az embereket, „mert ha valaki akar tőlünk valamit, akkor mondja meg egyenesen, a magyar ember ehhez van szokva, ezt kedveli, szereti tudni, hogy tiszta a víz a pohárban”.

A magyar miniszterelnök Sarah Sewall-nak, az amerikai külügyminisztérium egyik államtitkárának múlt heti nyilatkozatára reagált. Ebben Sewall azt hangoztatta, hogy a korrupció – mint fogalmazott – sebezhetővé teszi az országokat és a népeket a közvetlen belső veszélyekkel, illetve a külső manipulációkkal szemben a Balkántól a Fekete-tengeren át a Bengáli-öbölig. „Érzékeljük ezeket a veszélyeket, és nagykövetségeink kéttucatnyi kelet- vagy közép-európai országban éppen azon dolgoznak, hogy akciótervet állítsanak össze az illető fogadó ország számára az ottani korrupcióellenes reform támogatására és az ebben az ügyben való együttműködésre” – jelentette ki.

*

A nagyhatalmi erőfitogtatás nyomán személyes élmény ötlík fel legénykoromból, 1940-ből, amikor már kocsmai betérésre is sor került. A veszprémi Kispipában történt az eset. Ugye, kisvárosban mindenkit ismerünk, ha máshonnan nem, a Korzóról. Az ügyvédbojtár (névére nem emlékszen, a Borbát név igyekszik az emlékezetbe, de nem fontos), nevezzük Behemótnak, nagy szál ember volt, akit mindig együtt láttunk Pacussal (csibészneve tehát megmaradt), aki mindenben ellentéte volt, nyápic legényke, foglalkozására borbélysegéd. Ki tudja, mi kötötte őket össze, nem is érdekes. A történet pedig az, hogy a kocsmai asztalok egyikéhez odamegy Pacus, elkezd pimaszkodni a számára idegen vendégekkel. Amikor valamelyik felkel, hogy megfogja a grabancát, odalép Behemót, mély hangjával eldörgi: „Van valami kifogás?” – nos így szórakoztak.

*

„Orbán Viktor gondolkodásából hiányzik az együttműködés elfogadása, barát-ellenség dichotómiában látja a világot” – ez Gyurcsány Ferenc, a DK elnökének véleménye a

kormányfőről. Szerinte aki másfajta külpolitikát akar látni, annak nincs más választása, mint, hogy itthon és külföldön is azt kívánja, hogy minél előbb bukjon meg ez a kormány. Gyurcsány Ferenc szerint Orbán Viktor gondolkodásából hiányzik az együttműködés elfogadása, barát–ellenség dichotómiában látja a világot, és az ellenséget a Nyugatban látja, barátokat pedig Keleten keres, ami szemben áll Magyarország nemzeti érdekeivel.

A Demokratikus Koalíció (DK) elnöke a párt által Budapesten rendezett, Az elszigetelt Magyarország és a globális világ című külpolitikai konferencián megnyitó beszédében kiemelte, a jelenlegi külpolitika következménye, hogy az elmúlt 30-35 évben az ország soha nem volt ennyire elszigetelve, mint most. 2015-ben növekedni fog a kormány külső és belső elszigetelődése, nemzetközi és belpolitikai konfliktusokkal lesz teli az év – vélekedett.

Az elhangzottaknál érdekesebb, hogy kik vettek részt vendégként, és szólaltak meg Gyurcsány rendezvényén:

Eörsi Mátvás, Kuncze Gábor, Göncz Kinga az ismertebbek, és két jeles Magyarországról elszármazott, buzgó nyugati szolgálatos Pacus, Bécsből Paul Lendvai, és az Egyesült Államokból Charles Gati, aki buzgón kormányellenes felkeléssel riogatja a diktatúrától szenvedő magyarokat. És el ne felejtjük: jelen volt André Goodfriend amerikai ideiglenes ügyvivő is, jelezve, hogy kormányának tetsző eseményt látogatott, ahol nemzetközileg együtt volt jónéhány hivatásos Pacus. **Csapó Endre**